

Vlaams
Parlement

stuk **1079** (2010-2011) – Nr. 2
ingediend op 13 mei 2011 (2010-2011)

Ontwerp van decreet

tot bekrachtiging van het
besluit van de Vlaamse Regering van 18 maart 2011
tot ontvankelijkheid en gelijkwaardigheid
van een aanvraag tot afwijking
van de eindtermen en ontwikkelingsdoelen
voor het basis- en secundair onderwijs

Verslag

namens de Commissie voor Onderwijs en Gelijke Kansen
uitgebracht door mevrouw Kathleen Helsen

Samenstelling van de commissie:

Voorzitter: de heer Boudewijn Bouckaert.

Vaste leden:

de heer Jos De Meyer, de dames Veerle Heeren, Kathleen Helsen, Sabine Poleyn;
de heer Wim Van Dijck, mevrouw Gerda Van Steenberge, de heer Wim Wienen;
de dames Irina De Knop, Marleen Vanderpoorten;
de dames Kathleen Deckx, Fatma Pehlivan;
de dames Vera Celis, Goedele Vermeiren;
de heer Boudewijn Bouckaert;
mevrouw Elisabeth Meuleman.

Plaatsvervangers:

de heren Paul Delva, Jan Durnez, de dames Cindy Franssen, Katrien Schryvers;
de heren Frank Creyelman, Chris Janssens, mevrouw Katleen Martens;
de dames Ann Brusseel, Fientje Moerman;
de heren Chokri Mahassine, Ludo Sannen;
de heren Willy Segers, Kris Van Dijck;
de heer Jurgen Verstrepen;
mevrouw Mieke Vogels.

Stukken in het dossier:

1079 (2010-2011) – Nr. 1: Ontwerp van decreet

De Commissie voor Onderwijs en Gelijke Kansen besprak op 5 en 12 mei 2011 het ontwerp van decreet tot bekrachtiging van het besluit van de Vlaamse Regering van 18 maart 2011 tot ontvankelijkheid en gelijkwaardigheid van een aanvraag tot afwijking van de eindtermen en ontwikkelingsdoelen voor het basis- en secundair onderwijs.

1. Toelichting door de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel

De heer *Pascal Smet* stelt dat artikel 24, eerste lid, van de Grondwet de vrijheid van onderwijs waarborgt. Dit betekent dat eenieder, onder voorbehoud van de eerbiediging van de fundamentele vrijheden en rechten, naar eigen inzicht onderwijs kan inrichten en laten verstrekken.

In het verleden hebben initiatiefnemers onder andere methodescholen opgericht. Deze methodescholen werden bijna allemaal opgericht door ouders en leerkrachten, vaak uit onvrede met het bestaande onderwijssysteem. Ze wilden werken met een welomschreven pedagogisch profiel. Sommigen startten vanuit een eigen concept op pedagogisch, methodisch en didactisch vlak. Anderen gingen aan de slag met een bestaand schoolsysteem of onderwijsmodel, zoals Freinet, Steiner, Montessori, of ze werkten volgens het model van het Ervaringsgericht Onderwijs (EGO).

Methodescholen vertrekken vanuit de leefwereld en de belangstelling van de kinderen. Wat kinderen boeit en op hun leeftijd bezighoudt, is de kernvraag. Indien dergelijke onderwijsinitiatieven willen erkend en/of gesubsidieerd worden, dan worden ze aan de vigerende decreten getoetst.

Het decreet basisonderwijs van 25 februari 1997 en het themadecreet van 18 januari 2002 (secundair onderwijs) voorzien in een afwijkingsprocedure voor schoolbesturen die van oordeel zijn dat de door de overheid vastgelegde eindtermen en ontwikkelingsdoelen (zijnde kwaliteitsnormen) onvoldoende ruimte laten voor de realisatie van hun eigen pedagogische en onderwijskundige opvattingen of ermee onverzoenbaar zijn.

Deze schoolbesturen moeten dan alternatieve gelijkwaardige eindtermen en ontwikkelingsdoelen opmaken en ter goedkeuring voorleggen. Over de ontvankelijkheid van de afwijkingsaanvraag en de gelijkwaardigheid van de zelf geconcipieerde eindtermen en ontwikkelingsdoelen dient enerzijds een commissie van externe deskundigen en anderzijds de onderwijsinspectie van de Vlaamse Gemeenschap een gemotiveerd advies uit te brengen. Vervolgens beslist de Vlaamse Regering en komt het aan de decreetgever toe om dit besluit te bekrachtigen en het tijdstip van inwerkingtreding te bepalen.

Het voorliggende ontwerp van decreet betreft een aanvraag vanwege de Federatie van Steinerscholen. Deze federatie heeft in het verleden al verschillende keren en met succes van deze afwijkingsprocedure met betrekking tot eindtermen en ontwikkelingsdoelen gebruikgemaakt, zowel voor het basis- als voor het secundair onderwijs. Zo heeft de Vlaamse Regering bij besluit van 13 februari 2009 (bekrachtigd bij decreet van 30 april 2009) en bij besluit van 16 oktober 2009 (bekrachtigd bij decreet van 23 april 2010) voor een aantal leergebieden en vakken binnen het leerplichtonderwijs nieuwe eindtermen en ontwikkelingsdoelen bepaald.

Vertrekkend vanuit de principes en argumenten die ook in het verleden werden aangevoerd, heeft de Federatie van Steinerscholen op 11 januari 2010 een afwijkingsdossier ingediend. Nadat bepaalde bijstellingen aan dat dossier werden aangebracht, hebben de onderwijsinspectie op 9 november 2010 en een commissie van experts op 3 december 2010 een gemotiveerd positief advies uitgebracht.

De motiveringen uit alle voorgaande aanvragen tot afwijking op eindtermen en ontwikkelingsdoelen van de scholen die werken vanuit de Steinerpedagogie, zijn nog steeds van

toepassing. Daarom worden in deze aanvraag de motiveringsteksten eerder bondig gehouden. Drie belangrijke principes van de Steinerpedagogie worden beschreven. Ten eerste een ontwikkelingsgerichte pedagogie: daarbij wordt uitgegaan van een eigen mensbeeld, dat de mens als totaliteit wil begrijpen. Ten tweede het belang van de fenomenologische benaderingswijze. Een fenomenologische beschouwingswijze van de werkelijkheid gaat uit van de verschijnselen, dat wil zeggen van de objecten van onze waarneming zoals deze zich aan ons voordoen. Overgeleverde of aangeleerde opvattingen, concepten, modellen, constructies of oordelen spelen hierbij een zo klein mogelijke rol. Ten derde het evenwicht tussen cognitieve, praktische en kunstzinnige activiteiten. Voor meer informatie verwijst de minister naar de memorie van toelichting.

Het besluit van de Vlaamse Regering is als bijlage bij het ontwerp van decreet gevoegd en het bevat een opsomming van de vervangende eindtermen en ontwikkelingsdoelen. Een aantal vervangende eindtermen en ontwikkelingsdoelen die door vroegere decreten zijn bekrachtigd, worden opgeheven. In de bijlagen bij het besluit van de Vlaamse Regering worden de vervangende eindtermen en ontwikkelingsdoelen toegelicht en gemotiveerd.

2. Algemene bespreking

De heer *Wim Van Dijck* zegt dat de Vlaams Belangfractie het voorliggend ontwerp van decreet zal goedkeuren. De Steinerscholen hebben in het verleden dergelijke afwijkingen op de eindtermen en ontwikkelingsdoelen succesvol verworven via een procedure bij het Arbitragehof en maken van dit recht sindsdien gebruik. Voor de Steinerscholen steunt het eindtermenconcept, vaak gelegitimeerd als ‘de eisen van de samenleving’, heel sterk op de visie dat onderwijs in de eerste plaats een socialisatie-instrument is. Met die visie zijn zij het niet eens, onder meer vanuit de vrees dat het onderwijs een instrument in handen van diverse politieke, economische en culturele actoren dreigt te worden. Bovendien vindt de Federatie van Steinerscholen Vlaanderen dat de eindtermen hun inhoudelijke vrijheid ingrijpend beperken.

In globo is het Vlaams Belang het met die kritiek eens. Vlaams Belang heeft steeds gesteld dat de eindtermen een te verregaande vorm van overheidsinmenging betekenen onder het motto ‘vertrouwen is goed, controle is beter’. Eindtermen zijn eigenlijk niet meer dan een stap in de verdere gelijkschakeling van ons onderwijslandschap geweest en bieden daardoor te weinig didactische houvast om voor iedereen, dat wil zeggen ook voor de sterke leerlingen, aangepast kwaliteitsonderwijs te verzekeren. Ze hebben een nivellerende werking. De eindtermen bieden niet het juiste kader, noch om de gegarandeerde onderwijsvrijheid volledig te laten spelen, noch om kwaliteitsonderwijs op het vlak van kennis en cultuuroverdracht en persoonlijkheidsvorming te realiseren.

3. Artikelsgewijze bespreking en stemming

Bij de artikelen werden geen opmerkingen gemaakt.

De artikelen 1 tot 3 van het ontwerp van decreet tot bekrachtiging van het besluit van de Vlaamse Regering van 18 maart 2011 tot ontvankelijkheid en gelijkwaardigheid van een aanvraag tot afwijking van de eindtermen en ontwikkelingsdoelen voor het basis- en secundair onderwijs en het geheel van het ontwerp van decreet worden eenparig aangenomen met 11 stemmen.

Boudewijn BOUCKAERT,
voorzitter

Kathleen HELSEN,
verslaggever